

[Filosofická systematika / Systém a filosofie / Filosofický slovník]

[740317-6]

(11) (1) (PNP, 17. 3. 74 večer.)

I když pomineme všeobecnou a základní problematičnost funkce systematiky a systému ve filosofii – přičemž ovšem nemůže být pochyb o tom, že se filosofie bez systému, bez systematičnosti neobejde – musíme si uvědomit, že struktura vztahů mezi jednotlivými filosofickými tématy, filosofématy, a okruhy filosofémat, je multidimenzionální, a že v běžné podobě knihy nemůže být této multidimenzionalitě učiněno zadost a dostatečně vyhověno, protože postup každé knihy je v podstatě „lineární“. Proto se zdá být nepochybné, že vlastní podobou filosofické systematiky může být jenom forma jakéhosi slovníku filosofického, který je ovšem uspořádán tak, že každému závažnějšímu tématu, „heslu“, je věnována kratší studie, v níž je jednak skutečný problém podstatně uchopen (a nikoliv tedy jen pojmenován a zařazen), a v níž za druhé jsou výrazně přítomny poukazy k cestám, jež vedou od tohoto tématu k tématům jiným, a to tak, aby každý, kdo se zajímá o jednu z těchto více naznačených cest, měl možnost na základě svého sklonu a svého rozhodnutí vyhledat příslušné heslo jiné, které by ho vedlo skutečně po té cestě, kterou zvolil. Takový slovník není ovšem nejsnadnější vytvořit. Ale je zřejmé, že o něco takového bude zapotřebí se pokusit. Zároveň se zdá být ovšem nezbytné celému slovníku předeslat jakýsi úvod, „úvod do filosofie“, úvod do filosofického systému, který by tvořil jakousi první část, první díl onoho jakéhosi „encyklopedického“ díla – encyklopedického v tom smyslu, že dovoluje v nejrůznějších kruzích se vracet k centrálním tématům přes nejrůznější témata jiná, tedy vracet se v rozmanitých okruzích k určitým tématům více cestami, mnoha cestami.